

V Ý R O Č Í

JINDŘICH SUZA (* 12.1. 1890 Třebíč)

Pred sto rokmi, dňa 12. januára 1890, sa v Třebíči na Morave narodil Jindřich Suza, botanik, ktorý sa významne zaslúžil o poznanie československých lišajníkov. Pochádzal z rodiny rozhladeného knihára. Rodinné tradície a inšpiračné príklady učiteľov a profesorov (najmä J. Uličného a R. Dvořáka) čoskoro prebudili jeho záujem o prírodu a usmernili ho na rastliny. Ešte ako študent gymnázia začal poznávať nielen vyššie rastliny ale aj lišajníky, budovať si herbár. Stal sa tiež členom Prírodovedeckého klubu v Prostějove a dokonca si na splátky kúpil mikroskop.

Po maturite roku 1910 a absolvovaní jednoročného abiturienického kurzu sa stal učiteľom, no botaniku neopustil. Profesionálne sa jej však mohol venovať iba potom, čo si ho roku 1921 prof. Polpěra vybral za asistenta na novovzniknutej univerzite v Brne. Tu popri plnení svojich povinností absolvoval aj vysokškolské štúdium. Roku 1932, po habilitovaní pre odbor systematickej botaniky, prešiel do Prahy na Karlovu univerzitu, kde ho roku 1936 vymenovali za mimoriadneho profesora (riadnym sa stal -so spätnou platnosťou- až po oslobodení. Na tomto pôsobisku vyvrcholila jeho bádateľská aktivita. Celkove uverejnil takmer 200 publikácií. Prevažujú práce venované lišajníkom, ale nezanedbal ani vyššie rastliny, papraľorosty, machorasty (najmä teplomilné pečenovky) ba ani huby. J. Suza zomrel dňa 19. novembra 1951 v Prahe, po krátkej ťažkej chorobe. O päť dní neskôr ho pochovali v Třebíči, tak ako si to vždy želal.

V lichenológii sa sprvu zamerával na floristický výskum moravských, neskôr slovenských a napokon aj českých lišajníkov. Zaujali ho tiež lišajníky Poľska, Rakúska, Bulharska, Zakarpatskej Ukrajiny a Labradoru. Skúmal oceánické, merilionálne a boreálne vplyvy v československej lichenoflore ale aj problematiku ferofilných druhov či taxonov rastúcich na hadcoch.

Suzove zberateľské výsledky sú pozoruhodné. Okrem exsikatovej zbierky "Lichenes Bohemoslovakiae exsiccati" ktorú sám vyľával, dokladov ktorými prispel do ďalších zbierok exsikatív i materiálov, ktoré už nestihol využiť (Reliquiae Suzaianae), sa prejavili najmä v jeho rozsiahlom herbári lišajníkov. Okrem vlastných zberov obsahuje cenný porovnávací materiál z celého sveta a preto je významným premenným zdrojom štúdia. V rokoch 1963-1965 ho zakúpilo Národné múzeum v Prahe, menšia časť (rod Cladonia) je uložená na katedre botaniky PŘF UK v Prahe.

Za všetko však bolo treba platiť námahou a značným pracovným vypätím. "Vzpomínám na četné exkurse, ktoré počaly pred východom slunca a končily hľadaním noclehu kolem jedenácté hodiny večerní, nebot věci osobní (jídlo, nocleh) jsou na exkursích s prof. Suzou posunuty až na místo poslední. Moje fyzické já, po celodenní námaze unavené, tázalo se někdy marně "proč", kdy téměř již potmě absolvovala se ještě "skalka" vysoko ve stráni" - opisuje J. Šmarda spoločnú prácu v teréne.

Takéto pracovné naštorenie a dlhoročný lichenologický priezrkum však neboli márne. Priniesli detailný obraz o stave lišajníkovej flóry v mnohých oblastiach nášho štátu sprej niekoľkých desaťročí. Iba vďaka nim môžeme porovnávať dynamiku, zväčša negatívnych zmien, ktoré postihujú naše lišajníky. O ľôvod viac na spomienku a trvalú úctu.

Ivan Pišút